

30.6.48

תנועת ההגירה של ערביי א"י בתקופה 1.12.47 - 1.6.48

התכנן .

1. הקדמה כללית.
2. מספרי יסוד בהגירה הערבית.
3. שלבים ארציים בפנוי והגירה.
4. גורמי ההגירה הערבית.
5. מגמות ההגירה הערבית ובעיות קליטה.

נספחים.

1. סקירות אזוריות לנתוח בעיות ההגירה בכל אזור ואזור.
2. טבלת הכפרים שפנו לפי אזוריהם, ציון הגורמים ומגמות ההגירה בפנוי כל כפר וכפר.

1. הקדמה כללית.

מגמתה של סקירה זו היא לנסות למדוד את עצמתה של ההגירה ושלבי התפתחותה השונים, להבהיר את הגורמים השונים שפעלו באופן ישיר על תנועת האוכלוסין ולעמוד על כוונת ההגירה העקריים. כמוכן, שמתוך אפים של המספרים הסטטיסטיים בא"י בכלל, מספרים שהם לקויים כשלעצמם, יהיה קשה לקבוע בוודאות את המספרים המחלטים הנוגעים לתנועת ההגירה, אך נראה שהמספרים הנתונים כאן - אם אין הם ודאים - הרי שהם קרובים לאמת. יש על כן להניח אפשרות של אי דיוק בסעור של 10-15 אחוז. המספרים הנוגעים לאוכלוסיה בטוח הארץ שהנו מחוץ למדינת ישראל הנם פחות מדויקים וסעור הטעות גדול יותר. סקירה זו מסכמת את המצב עד יום הראשון ליוני 1948 (ורק במקרה - פנוי ג'נין - כוללת היא תופעה מאוחרת יותר).

2. מספרי יסוד לתנועת האוכלוסין הערבית בא"י.

א. בצרב הכרזת או"ם על חלוקת א"י היו במדינה העברית:

1. 219 כפרים ערביים.
2. 4 ערים המיוסבות גם-ערבים (חיפה, טברזה, צפת, בית-סאן).
3. האוכלוסיה הערבית הכפרית במדינת ישראל מנתה 190.000 נפש.
4. האוכלוסיה העירונית הערבית במדינת ישראל " 92.000 "
5. האוכלוסיה הכדונית במדינת ישראל בנגב " 60.000 (הנחה)

342.000 נפש.

ב. עצמת ההגירה ממדינת ישראל עד 1.6.48 (כולל ג'נין והדרום עד 14.6.48):

1. 180 כפרים ערביים לערך ריקים מתושבים.
2. 3 ערים ריקות כליל ובחיפה 5000 תושבים בלבד.
3. מכלל האוכלוסיה הכפרית הערבית במדינה הגרו 152.000
4. מכלל האוכלוסיה העירונית הערבית במדינה הגרו 87.000
5. כדוים בנגב לא הגרו כלל מהמדינה
6. שה"ט יצאו את מדינת ישראל

239.000

באחוזים:

1. 82% מכלל הנקודות הכפריות הערביות במדינה נעזבו.
2. 80% מכלל האוכלוסיה הכפרית הערבית במדינה עזבו.
3. 94% מכלל האוכלוסיה העירונית הערבית במדינה עזבו.
4. 0% מכלל הכדוים בנגב-נדדו.

ג. עצמת ההגירה בטוח המדינה הערבית + ירוסלים:

1. 70 כפרים ערביים לפחות פונו מתושבים במדינה הערבית.
2. 3 ערים ערביות פונו מתושבים - אחת מהן כליל (ג'נין) והסתים ברובן (בעכו נסארו 4000 איס וביפו 4.600 איס).
3. 2 ערים ערביות אחרות פונו באופן חלקי. (לוד ומלה).
4. 50.000 כפרים ממדינת הערבים עזבו ונדדו
5. 72.000 ערביים " " " "
6. שה"ט ערבים שהגרו ממדינת הערבים - 122.000
7. מירוסלים הגרו כ-30.000 ערבים.
8. בסיכום: 152.000 ערבים ארץ ישראלים הגרו ממקומותיהם בטוח סמחוץ למדינת ישראל.

ד. מספר הערבים שנשארו במדינת ישראל:

1. מס' הערונים שנשארו במדינת ישראל 5.000
2. מס' הכפריים " " 38.000
3. מס' הבדואים (בנגב) " " 60.000
- 103.000
4. במדינה נשארו 39 כפרים ערביים מיושבים (על חלק אין ידיעות שהם עזבו).
5. רק אחת מערי מדינת ישראל מאוכלסת ערבים (חיפה: 5000 איש).

ה. עצמת תנועת ההגירה בא"י בכלל:

מס' הערבים העקורים הוא - 391.000
(כאמור בהקדמה סכויי אי הדיוק הוא ב-10%-15).

הערות:

1. פרוט יתר של המספרים הנ"ל וחלוקתם לאזורים - עיין בטבלה הר"ב
2. רשימת הכפרים, הערים, גורמי הפנוי מגמות וכו'. עיין בנספחים הרצופים בזה.

3. שלביו בתנועת ההגירה הערבית.

בתנועת ההגירה לתקופה של ססה חדשים (דצמבר 1947 - מאי ועד בכלל) - יש להבחין ארבעה שלבים.
שלב ראשון: מתחיל בדצמבר ונמשך עד סוף פברואר.
שלב שני: חדש מרץ.
שלב שלישי: חדש אפריל.
שלב רביעי: חדש מאי.

פרוט השלבים:

שלב ראשון: אופיו העיקרי הוא בזה סבתקופה זו תנועת ההגירה הנה בבחינת התחלה בלבד. מקיפה היא מקומות בודדים, בכל החזיתות בארץ התנועה קטנה ביותר, רק בגליל התיכון התנועה בסופו של השלב. הראשון - היינו בחדש פברואר בעיקר - תנועת ההגירה סם עומדת בראש ועצמתה כסלעצמה, בינונית.

שלב שני: בשלב זה מרגשת ג"כ תנועה קטנה ברוב החזיתות, ולמעשה ירידת-מה מהשלב הראשון. נראה שבכמה חזיתות מגמת ההגירה סוככת, ביחוד אמור הדבר כלפי גליל התיכון בו הרגשה הפעילות בגל הראשון. אולם אס הקו הארצי הנו בעל מגמת ירידה הרי מרגש בחזית יפו וכן באזור כנרת תנועות עליה ססעורס עולה על עצמת הפנוי בשלב הראשון.

שלב שלישי: שלב זה מצטיין בעליה בינונית כמעט ברוב החזיתות, עליה בינונית באזור כנרת עם פנוי סבריה. עליה בינונית באזור חיפה עם פנוי חיפה. עליה בינונית בנפת תל-חי עם התגברות פעולותינו. סוס תזוזה במצב ההגירה בנגב אסר שרם החל לפנות. מצב מאוזן בסטח פנוי יפו - היינו: עליה קטנה מהשלב הקודם וכהמשך לו. ירידה בתנועת ההגירה באזור גלכוע. אולם עליה עקרית בגליל התיכון המגיע בחדש זה לסיא גם מהבחינה הארצית וגם מבחינת התנועה באזור כסלעצמו. בסכום: השלב השלישי מראה על עליה כללית בינונית עם נקודת סיא אחת, ומגמתו ירידה אחת.

הסלב הריבי עי: סלב זה מסתרע על חדס מאי - הוא
 הסלב העיקרי והמכריע בתנועת ההגירה הערבית בא"י. החלה להוצר
 פטיכוזה של הגירה, מסבר באמון בכוח הערבי. כתוצאה מכך אופיה של
 ההגירה בחדס זה הוא:

עליה גדולה ביותר בנפת תל-חי בקו ההגירה

"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"
"	"	"	"	"	"	"	"

בגליל המערבי בקו ההגירה.

פזוי בכפרי הנגב - הם בחדס זה. מאידך התיכון נכנס לסלב זה
 כסהסיא מאחריו, וכסרוב כפריו פונו. ע"כ מהוה סלב זה עבור התיכון
 סלב "קטע סופי". ומסוס סמספר הכפרים שנשארו בתיכון היה מועט הרי
 מרגסת כאן כאלו ירידה סמטמעותה אינה אלא סיוס המלאכה. המקום
 היחידי בו מרגסת ירידה באמת בחדס זה הוא אזור כנרת.

סיכוט: תנועת ההגירה ההמונית לערביי א"י היתה
 בחדסים אפריל-מאי. חדס מאי מהוה את הסיא ונרסם בחדס אסר בו
 התקיימה עיקר ההגירה הערבית, או ביתר דיוק עיקר הבריחה הערבית.

4. גורמי ההגירה הערבית.

א. כללי.

יש להניח שהגירה זו לא באה בעקב גורמים כלכליים - אם חוסר עבודה רציני, מזון או מצוקה כלכלית אחרת איזו שהיא. הכלכלה הערבית כל זמן שהתושבים יסבו במקומם, לא נפגעה בצורה כזו שטברה את כושר אפטרות הקיום של האוכלוסייה. הגורם הכלכלי פעל כמניע להגירת תושבים רק בסלבים הראשונים ביותר של תנועת ההגירה, עת עסירי הערבים רצו להבטיח את רכושם ומפעליהם בהקדימם להגר. תנועה ביציבות הכלכלית הערבית הורגסה בערים, תנועה שהיתה גורם הגירה מזרז לסככות מסוימות, אך תנועה זו - כהגירת העסירים, אינה מסמסת גורם רציני, באם דנים על ההגירה ההמונית של ערביי א"י.

כן יש להניח שתנועת האוכלוסין לא באה כתוצאה מגורמים פוליטיים "טהורים" היינו: אין כל הספעה להחלטות פוליטיות, כמו כן המצומצם של המלה, איזו שהן על תנועת ההגירה. אף על פי שההגירה הערבית הגדולה התמססות בעיקר בחדש מאי אין לראות בכך תוצאה ממסמעותו הפוליטית של חדש זה. כאן יש להעיר, שאם היו מקומות אסר בהם הגורם הפוליטי היה מניע בתנועת ההגירה הרי הדבר הצטמצם בתוך גבולות הערים וגם כאן בסככות ובהקף מאד זעומים. מספרם של אלה הוא כ"כ קטן, בהשוואה לגל הכללי של ההגירה ולעצמתו, שאפשר להניח בוודאות, כי כל הספעה לא היתה לגורמים הפוליטיים על תנועת האוכלוסין הערבית.

בסקירת הגורמים שהספיעו על ההגירה נמנה את אותם הגורמים אסר היה להם חלק חותך בהגירת האוכלוסין. גורמים אחרים, לוקליים וקטנים יותר, פורטו בסקירות המיוחדות לתנועת ההגירה בכל מחוז וכחוז. הגורמים לפי סדר חשיבותם הם:

1. פעולות איבה יהודיות ישירות נגד מקומות ישוב ערביים.
2. השפעת פעולות האיבה שלנו שהיו בשכנות למקומות מגורי המהגרים (וכאן בעיקר - נפילת מרכזים שכנים גדולים).
3. פעולות הפורשים.
4. פקודות וצווים של מוסדות ערבים וכנופיות.
5. פעולות לחישה יהודיות להברחת התושבים הערבים.
6. פקודות-אולטימטום של פינוי.
7. פחד מתגובה יהודית עם התקפה ערבית גדולה על יהודים.
8. הופעת כנופיות וזרים לוחמים בסככות הכפר.
9. פחד מפלישה ערבית ותוצאותיה (בקרב הגבולות בעיקר).
10. כפרים ערביים מבודדים באיזורים יהודיים טהורים.
11. גורמים שונים לוקליים ופחד כללי מפני באות.

ב. פרוט הגורמים.

ללא ספק היו פעולות האיבה הגורם העיקרי לתנועת האוכלוסין. גל ההגירה עובר על כל נפה ונפה עם התגברות והתרחבות פעולותינו באותו אזור. ואם באופן כללי, פרוטו של חדש מאי היה עבורנו מעבר לפעולות בקנה מדה נרחב הרי זהו הגורם בלולו היה חדש מאי ברוך בפנוי של מקסימום כקומות. עזיבת האנגלים, שהיתה רק צד שני של המטבע, עזרה כמו כן לפנוי, אולם נראה שהפנוי הבריטי התיר יותר את ידינו אנו לפעולה מאסר הספיע על ההגירה באופן בלתי אמצעי.

יצויין שלא תמיד קבעה עצמת ההתקפה כפי שהתבלטו במיוחד תפקידיהם של גורמים אחרים - פסיכולוגיים בעיקרם. גורם הפתעה, הרעסה ממוסכת בעלת קולות נפץ אדירים, רמקולים בספה הערבית הוכיחו את יעילותם הרבה בהזדמנויות בהם נוצלו כראוי (חיפה-בעיקר !).

אולם הוכח, שלא פחות מאסר פעולה ישירה נגד כפר מסוים הספיעו הפעולות על נקודות ישוב סככות. פנוי של כפר מסוים מתוך כך שהתקפנוהו סחף אחריו כפרים רבים שכנים.

במיוחד ניכרת הספעת נפילתם של כפרים גדולים, מרכזים או ערים ומצודות המרכזים מסביבם ישובים רבים. נפילת שבריה, צפת, צמח, יפו, חיפה ועכו סחפו אחריהם גלי מהגרים רבים ביותר. המניע הפסיכולוגי שפעל כאן היה בבחינת "אם בארזים נפלה שלהבת..." בסיכום אפשר לאמר שלפחות 55% מכלל תנועת ההגירה הונעה ע"י פעולותינו וע"י הספעתן של אלו.

פעולות הפורסים והספעתן על הסביבה - כגורמי הגירה: פעולות הפורסים כגורמי הספעה על ההגירה התבלטו באזור יפו-ת"א, בגליל התיכון בדרום ובאזור ירושלים. בסאר המקומות לא היתה להם כל הספעה יסירה על הפנוי. לפעולות הפורסים היתה הספעה מיוחדת: דיר יאסין, חטיפת 5 נכבדים מסייך מונס, פעולות אחרות בדרום. מעסה דיר יאסין במיוחד הספיע הרבה מאד על מחסבתו של הערבי, לא מעט מהכריחה המידית עם התקפותינו אנו, וביחוד בתיכון ובדרום, הביאו למנוסת כהלה מתוך גורם זה אשר יש להגדירו כגורם מזרז מכריע. לא כל סכן היתה מנוסת כהלה עם פעולותיהם של האצ"ל והלח"י עצמם. רבים מכפריי גליל התיכון החלו בורחים עם חטיפת חמסת נכבדי סייך מונס. הערבי למד שלא מספיק לכרות הסכם עם ה"הגנה" וסיסמם "יהודים אחריים" סמהם יש להזהר ואולי להזהר יותר מאשר מה"הגנה" אשר אין לה שליטה עליהם.

ברורה וחותכת היא הספעת הפורסים על פנוי יפו העיר ואזור כפריי יפו; הספעה מכרעת וקובעת בין גורמי הפנוי כאן. כאם נרצה להעריך מה חלקם של הפורסים כגורמים בפנוי הערבי כא"י נמצא שבאופן יסיר הספיעו על 15% לערך מעצמתה הכללית של ההגירה.

בסיכום הסעיפים הקודמים אפשר "א"כ לאמר שהספעתן של "הפעולות הצבאיות היהודיות" (הגנה ופורסים) על תנועת ההגירה היא היא ההספעה הקובעת מאחר שכ-70% מהתושבים עזבו מקומותיהם והגרו בגליל.

פקודות וצווים של מוסדות ערביים וכטפיות - פנוי זה שאפשר לכנותו כ"פנוי מסודר" באם מסעמים אסטרטגיים ולפי דריסת הכנופיות, הועד הערבי העליון, או ממסלת עבר הירדן - בין מתוך רצון להפוך את הכפר לבסיס התקפה על יהודים בין מתוך הכרה שאין אפשרות להגן על הכפר או מתוך חסס, שהכפר עלול לההפך לגייס חמיסי. בעיקר אם הוא בא בהסכם עם היהודים. הספעת הגורם הזה בלש ביחוד באזור גלבוע (איימים על הזועביה), באזור כנרת (כפרים צ'רקסיים) באזור תל-חי (כפרי גבול), באזור התיכון (מקרים בודדים) ובאזור ירושלים (פקודות הלגיון לפנות סורת כפרים לצרכי בסיסים בצפון ירושלים, ופקודת הו"ע לעסאווייה). אולם גורם זה איננו בהסוואה לגורמים הקודמים, בעל מסקל מכריע, הספעתו מגיעה לידי כך ש-5% מכלל הכפרים פונו מתוך סיבה זו.

פעולת לחימה יהודית להברחת תושבים ערביים. פעולה זו, כסמסתכלים על התופעה הארצית איננה גורם שהספיע בקנה מדה רחב, אולם 18% מכלל כפרי אזור תל-חי, 6% מכפרי התיכון, ו-4% מכפרי גלבוע פונו מסבה זו.

אם בתיכון ובגלבוע פעולה זו לא תוכננה ונעשתה בצורה רחבה וע"כ תוצאותיה קטנות יותר הרי בנפת תל-חי הפעולה נעשתה במכוון, בהקף ובארגון רחב למדי - ועל כן נתנה תוצאות גדולות יותר. הפעולה כשלעצמה נעשתה בצורת "עצה ידידותית" של יהודים לידידיהם הערבים הסכנים. פעולה זו לא הניעה אלא 2% מכלל ההגירה הארצית.

פקודות אלטי-ליביות שלנו לכפרים ערביים. גורם זה בלש במיוחד בתיכון, פחות באזור גלבוע, וכן במדת מה כנגב. כמובן שפעולתו של אולטימטום זה, כהספעתן של העצות הידידותיות, באו לאחר הכשרה מסוימת של הקרקע ע"י פעולות איבה בסביבה. על כן פקודות אלו הן יותר גורם מניע ודוחף אחרון, מאשר גורם קובע. בעקב הפקודות האולטימטיביות הללו פינו 2% מכלל הנקודות הכפריות בארץ אשר תושביהם עזבו.

פחד ממעסי תגמול. פנוי זה, שאף אותו אפשר לכנות כ"פנוי מסודר" - בא עפ"ר אחרי פעולה נגד היהודים שבוצעה מתוך הכפר או בסביבתו.

התקפה ערבית על סיריה יהודית (סיריה "אהוד" בדרך ליחיעם למסל) או מערכה יהודית ערבית (חזית מסמר העמק, חזית גסר, ההתקפה על להבות וכו') היו להן הספעת פנוי אוטומטית על כפרים בסביבה. אחוז אחד של נקודות ישוב ערביות, מכלל הנקודות שהגרו פינו את מקומותיהם בגלל גורם זה.

כל סאר הגורמים שנמנו כהופעת כנופיות וזרים לוחמים לסביבות הכפר, פחד מתוצאותיה של פליסה ערבית העלולה להפוך את הכפר לסדה קרב - בעיקר בגבולות הארץ, והיותם של כפרים מסוימים מבודדים בתוך סטח יהודי טהור - היו אף הן גורמים מניעים לפנוי - והכל לפי המקום - באזורים מסוימים היתה להם הספעה גדולה יותר כפי שבמקומות אחרים הספעתם היתה אפסית לגמרי. כל הגורמים הללו יחדיו אף הם אינם מגיעים אלא ל-1%.

פחד כללי. גורם זה אם כי הוא נמנה כגורם האחרון, הרי שהיתה לו הספעה גדולה וחלקו בפנוי רב, אך מתוך היותו כללי בחרנו לסכם בו. עם תחילת המלחמה היו סבות סונות אסר גרמו לפחד כללי בתוך סכבות צבור ערביות אסר בדרך להגר ללא כל סבה מיוחדת לכאורה, אולם למעשה בפחד כללי זה מתגלם כראס וראסונה "המסכר באמון" בכוח הערבי.

יס להניח 10% מכלל הכפרים פינו מתוך גורם זה. כך סלמעסה, הספעתו של "המסכר באמון" הנה הסליסי בסעלה לאחר פעולותינו, פעולות הפורסים והספעתן של אלו. גם לגורמים לוקליים היתה הספעה ניכרת למדי על תנועת ההגירה; כסלונות מסא ומתן, רצון לכסות תחום מוסב, אי הסתגלותם למצבים ריאליים מסוימים, כסלון מו"ס להקפאת מצב או הסכם לאי-תוקפנות, כל אלה הספיען באזורים מסוימים (הדרום למסל) אך יס ואינם מופיעים כלל באזורים אחרים. אפסר לאמר 8-9% מכלל כפרי הארץ ספונן, פונו עקב גורמים לוקליים סונים. פרוסם של גורמים אלה לפי המקומות הסונים ימצאו בסקירות האזוריות המצורפות.

הערות כלליות:

1. פסיכוזה של פנוי:

לא אחת חגבר קצב הפנוי מתוך הרוצרות הפסיכוזה של פנוי אסר הופיעה כמחלה מדבקת, כך, למסל אפסר להניח סבעכו היתה הספעה מכרעת להופעתם ההמונית של פליסי חיפה אסר נטעו בקרב תוסכי עכו את הפסיכוזה של פנוי. עם התקפות קלות ודחיתתם של גורמים מזרזים סונים החלה תנועה הגירה המונית מעכו ג"כ ולא במעל בגלל פסיכוזה זו. בסקול הגורמים לפנוי נראה, שאין להסיח את הדעת מגורם "בלתי נראה" זה.

2. מגפת הטיפוט - במקום שהופיעה היתה גורם מזרז לפנוי; יותר מאסר המחלה עצמה היתה הפאניקה סקמה בעקב הסמועות על התפססות המחלה בסביבה הגורם לפנוי.

3. יס להדגיס את הספעתם של חמרי נפץ אדירי קול, כפעולות הפחדה פסיכולוגיות, רמי-קול וכו' - על תנועת ההגירה. (אגב לא נעסה כל נסיון לחבר צופרי אזעקה מחרידים לכנפי אורונים המפציצים נקודות אויב- כך שהספעתם עלולה להיות רבה).

4. במקום שהיה כוח ערבי לוחם רציני לא פינה הכפר בקלות ורק פעולה יסירה ורצינית גרמה לסכירת הכוח הזה והביא בעקבותיו פנוי.

5. בסלבים הראסונים של הפנוי עת היה שיין קטן - הסתדלו מוסדות ערביים להלחם בתופעות הבריחה והפנוי ולרסן את גלי ההגירה. הועד הערבי העליון החליט בזמנו לבקוט באמצעים להחלסת הבריחה ע"י הגבלות, עכסים, איומים, תעמולה בעתונות, ברדיו וכו'. הוע"ע נסה לגיס את עזרתן של ארצות סכבות בנדון זה אסר לא אחת הזדהו האנטרסים בנקודה זו. בעיקר הסתדלו למנוע בריחה של צעירים בגיל הגיוס. אולם כל הפעולות הללו לא הצליחו אף כמלא הנימה מסום סלא נעסה של מעסה חיובי סיכול היה לרסן את הגורמים המניעים והדוחפים להגירה. פעולות מנגנון המביעה דביאו רק לידי תופעות קורפסיה ותמורת סוחד החלו לתת רסיונות. עם תפריחה ההמונית התמוטט אף מנגנון זה ורק פה וסם נסמעו לעתים דברי תעמולה אסר לא הביאו לכל תוצאה של מסס.

5. מגמרות ההגירה הערבית.

א. כללי.

אחת השאלות המרכזיות בדיון על תנועת ההגירה הערבית בא"י היא: אילו הם המרכזים החדשים בהם הם מרוכזים. בכך יש לדון אחרת כשהמדובר הוא על הכפריים ואחרת כשהאמור הוא במהגרים העירוניים. בדרך כלל יש לקבוע, כי מוצאם של האנשים קבע במידה רבה ביותר את מקומות ההגירה. מה מוצאם של רוב תושבי חיפה, מהלכנון ומסוריה, כך גם מגמת ההגירה של רוב תושבי חיפה היתה כוון ללכנון ולסוריה. כך גם בני פאלוג'ה שביפו - חזרו לכפרם. אך יש לציין כי רובם של האמידים ובעלי היכולת העירוניים הגרו לארצות חוץ.

בקרב ערביי הערים בלש הקו ההחלטי יותר במגמת ההגירה. הדרך ל"תחנה הסופית" של בן העיר היא הרבה יותר קצרה מאשר דרכו של בן הכפר. בעוד שבן העיר לא טלטל עצמו לתחנות ביניים רבות הרי בן הכפר לא אחת נאלץ היה להטלטל פעמים מספר ממקום למקום. פרסה זו בחיי הנדודים של בן הכפר נובעת מכמה וכמה סיבות. אך בעיקר מוצאם המספחתי של בני הכפר קבעו את כוונת ההגירה של הבורחים. כמו - בסלב הראסון של הפנוי והבריחה - עומדים אנו בפני תופעה של עליית המהגרים מן הספלה להר לדוגמא, או מן הדרום לספלת החוף.

גורם אחר אשר הספיע על כוונת ההגירה בסלביה הראסונים בסטח הכפרי הוא - מנוסת הכפריים למרכז הערבי הגדול הקרוב ביותר - אף אם אין סם קטרי מספחה וקטרי עבודה והכרות. כאן היה הגורם הבטחוני הקובע. במדה לא מעטה הסתלב גורם זה עם הגורמים הקודמים. ובמקרים אחרים היה הוא הקובע - בהעדרם של הגורמים האחרים. מתוך סבות אלו נאלץ היה בן הכפר ל חלק את מסלול ההגירה שלו, בלא יודעים, לסלבים סלבים, תחנות תחנות. כי אכן לא תמיד היו גורמים אלה מפנים אותו לסטח בטוח.

עיון בתנועת ההגירה של בני הכפר מראה על רבוי תחנות הביניים, תופעה -סכאמור- הופיעה בממדים הרבה יותר קטנים בפרסת ההגירה של בני העיר. כך, למשל, היו מבני הכפר בית סוסין סבדרום, שהגרו למגאר, ומסם ליבנה, מיבנה לאסדוד ומאסדוד לעזה. מסבה זו לא אחת הפכו כפרים שהיו בסלב ראסון של ההגירה מרכזי קליטה לנקודות בריחה בסלב הסני וכך הלאה. לא מעטים הגרו לבית-סאן מכפרי הסביבה ונאלצו לברוח מסם עם בריחת בני בית-סאן עצמם.

כן יש לציין, סמתוך כך סקוי הנדידה של הכפריים היו בסלב הראסון קצרים ביותר (מבחינת התרחקותם מכפרם) ומתוך כך סכפר פונה מבלי סחיל מצב סלנו יהיה בו באופן קבוע באה תנועת סיבה לכפרים ספוננו. דבר סחייב אותנו לעסוק לעתים, יותר מפעם אחת, בגרוסם של תוסכי כפר מסוים.

אין לדבר על "מרכזים ארציים" לקליטת מהגרים, וזאת לא רק מסום טאיים לא ארגן את תנועת ההגירה ודאג להפנותה למגמות מסוימות, אלא גם מסום האופי המגמתי של תנועת ההגירה הערבית. אמנם, בסופו של דבר מוצאים אנו מרכזים בהם יושבים רבים מהמגרים הערבים, רבים סבאו מקצווי ארץ סונים תופעה זו הנה תולדה של דרך ארוכה ומרוכת תחנות ביניים מקרית אשר הקריטריון היחיד סיצר אותה היה הקריטריון הבטחוני. מבחינה זו - סוריה והלבנון, מצרים ועבה"י בחוף לארץ, המסולס הערבי, איזור ראמאללה וביר-זית וכן ספלת החוף הדרומי של א"י - מהווים את המרכזים העקריים לקליטת ההגירה הערבית בא"י. אולם, אין ללמוד הלכה ביחס לארץ כולה.

אחת הסאלות החכובות - אשר לא נוכל לתת עליה תשובה היא הסאלה: כמה הגרו לארצות חוץ וכמה הגרו למרכזים בתוך א"י. בסאלה זו, נוכל להניח כמה הנחות כלבד:

1. האמידים סבכני הערים בראס וראסונה הגרו לארצות ערב.
2. גם בני כפר רבים וביניהם אף מחוסרי אמצעים, סבאו בעקר מאזורי הגבול הגר' לסוריה וללבנון.
3. עיקר ההגירה ליצרים היתה מבני יפו, הדרום, חיפה וירוסלים.

4. עיקר ההגירה לעבר הירדן היתה מאנסי כנרת, נפת יזרעאל נפת גלבוע, עכו, יפו, וחדו-לים.
5. בראה סבחקן סל סוריה והלבנון נפל מרבית המהגרים לחו"ל. אחריהן באה עבר הירדן ורק בסוף הרסימה מופיעה מצרים.

ב. מרכזי הקליטה להגירת האוכלוסין.

ניתנת בזה רסימה, סל המרכזים אליהם הגרו הבורחים ממקומותיהם. רסימה זו נתנת לפי חלקי הארץ הסונים הסונים ובתוך כל נפת או מחוז מופיעים המרכזים לפי סדר חסיבותם.

1. נפת תל-חי

סוריה,
לבנון,
דר מציה
ביצות החולה
גולן
סעסע
עדייטה.

2. כנרת.

עבר הירדן
סוריה
לבנון
נצרת וסביבתה
לוביה
מגאר
בטייחה
חיפה
צמח (עד נפילתה)
" " צפת

3. נפת יזרעאל.

כפרי ה"מטולס"
כפרי הכרמל
צפארי
עזילוט
סורעאן
אבו סוסא
נצרת
עבר הירדן.

4. גלבוע

עבר הירדן
נצרת וסביבתה
המטולס הערבי
גלבוע-ההר
בית-סאן (עד נפילתה)

5. חיפה העיר

סוריה
לבנון
אזור הגבול הלבנוני
המטולס (עד נפילתו)
נצרת וספרעט.
מעטים למצרים
קפריסין מעטים.

6. עכו העיר

הלבנון
כפרי הגבול
עבר הירדן
קפריסין מעטים

7. מחוז חיפה-גליל מערבי.

1. כפרי הגבול הצפוני (ירכא, תרסיחא).
הלבנון
המטולס
גאבסיה
סעסע
איגזים
דליה
עין חוד
אום זינאת.

8. גליל חתיכוון.

שכם
טול-כרם
רומאנה,
אום אל-פחם,
ברסעה,
פסקה גרביה,
ג'ית
כפריין.
טייבה
קלנסווה
קלקיליה
כפר קאסם
מגדל
טנטורה
אגזים
בית ליד
רמלה
לוד
סינדיאנה
חיפה עד נפילתה.
9. יפו העיר.

רמלה
לוד
עזה
חאן יונס
הדרום-טפלת החוף
מצרים
עמאן, מעט
סוריה, לבנון. "

10. כפרי יפו

לדרום
למסולס
לרמלה
ללוד.

11. הדרום

סביבות עזה וספלת החוף
רמלה
לוד
חמאמה מעטים
מסמיה "
באר-טבע. זעום מאד

12. הנגב.

עזה
חאן יונס
מגדל
בית לאהיה
נזלה
חרייבה
דמרה
{ אזורי
החוף מחוץ
למדינה.

13. ירוסלים.

חברון
בית לחם
בית ג'אלה
ראמאללה
ביר זית
עבר הירדן
לעזה ולמצרים
סוריה
לבנון
מצרים.

ג. בעיות קליטת.

דבר קליטתם של בעלי היכולת הערביים לא היתה בעיה כשלעצמה. מאחר שהם קיימו את עצמם ועמדו - מי פחות ופי יותר - בפני יוקר החיים החדש. אולם מאחר שעקר המהגרים לא נמנה על סכבות אלו, ולא זו בלבד אלא סרבים מהם יצאו ללא כל רכוש - הרי שעם הופעת גלי ההגירה החלו להופיע בעיות קליטה חמורות. ככל שארך הזמן כן החריפו יותר ויותר הבעיות. דבר זה מצא את כסויו במדת רציפותם של הודעות. ממסלות ערב לפליטים לחזור למקומותיהם ובלחץ המלאכותי על צעירים בגיל הגיוס לחזור לחזית. עצם ההודעות הרבות של סוריה, ושל הלבנון מראות כי הפליטים החלו להעיק עליהם בצורה רצינית ושהם רסמו ורוסמים את אותותיהם יפה על הלוח הכלכלי והחברתי של הארצות הסכנות וביחוד סוריה והלבנון. לא בכדי הצהיר עזאם פחה שהפליטים מא"י מגיע מספרם ל-250,000 נפש בארצות חוץ (יתכן והמספר מגזם קצת אך הוא מתקרב למציאות). כן לא במקרה החל הרדיו העבה"י - רדיו ירוסלים - לסדר הודעות, סדרת "הרצאות הסבריות לבני א"י לחזור לארצם ולעזור שלמאמץ המלחמה" תוך "הוכחה חותכת" שאין סכנת חיים נסקפת לחוזרים, ביחוד בהתחשב עם זה ש"בכל עם בעולם רק 10% נלחמים והסאר מטרתיים בעורף" וביחוד "כשהערבים נמצאים על סוף הנצחון הבטוח". כן אפיניות הודעותיו של המלך עבדאללה בענייני הפליטים וכו'. הודעות והצהרות אלו אינן מוכיחות אלא סכבר בסכנות הראסונים אחרי שהגיעה ההגירה לטיא עצמיתה, כבר בסוף חדס מאי תחילת יוני - החלה להופיע בצורה רצינית בעית הפליטים בארצות הסכנות והחלה להציק. בצורות סונות שנעמוד עליהן להלן. תופעה זו העיקה ביחוד מאחר סאחוזם של מחוסרי היכולת בין המהגרים הנו רב במיוחד.

אחת הסאלות החסרות הכרוכות בבעית ההגירה הע"יית היא: האם ייהפך המהגר הערבי ללוחם או לא? המהגר הערבי לא הפך ללוחם, כל עיקרו אינו עתה אלא אסף מתנות-כסף. הוא קבל עליו את דרגת החיים הנמוכה ביותר ובחר בה מלבחור בגיוס למלחמה. הגורמים כאן היו רבים, אך עיקרם הם סניס: ראסית הערבה הכוח היהודי, ומסבר האמון שלו בכוח הערבי; סניס: המלחמה בא"י התפתחה בצורה כזו שלמעסה לא היה מקום למלחמתם של "מתנדבים", מה גם שהכח המתנדב העקרי - "צבא הסחרור" - נכבד באותה תקופה. בעית הפליטים המעיקה על ארצות ערב מהווה גורם בעל מסקל על חיי החברה והכלכלה וגוררת אחריה בעיות אסר תלכנה ותחמרנה, ביחוד מאחר ססום צעד רציני מקיף ומאורגן אינו נעטה מצד ארצות ערב בכדי לפתור את הבעיה.

הכפרים הערבים שפרנו, לפי אזוריהם.

א. נפת תל-חי.

23.790	סה"כ תושבים
20.620	הגרו
3.170	נסארו

האוכלוסיין בכפרים בזמנים כתקונם

350	כראד אל-גנמה		מדאח'ל
360	כראד אל-בקרה	410	ערב אל עזיזיאת
590	דייסום	530	ח'צאץ
360	מאלכיה		זוק תחתאני
70	נבי יוסע	1050	זוק פרקאני
320	קדס	200	סורקא
950	עלמא	330	אבל אל-קמח
1130	צאלחה	1620	הונין
290	ריחאניה	1840	ח'אלצה
660	ראס אל-אחמר	1310	נאעמה
360	דלאטה	230	לזאזה
240	חדיתא	940	קייטיה
	עכ קא תחתא	עט זוק תחתאני	מנסיה (הכלל)
140	עמ קא פוקה	360	מנצורה
620	עין זיתון	830	עבסיה
240	ביריה	700	דווארה
290	מירון		חמרה
490	מגר אל-חייט	350	מותפתחרה
900	מנצורת אל-חייט	1820	צאלחיה
	ערב אל-הייב	760	זאליה
1150	ג'אעונה	420	ג'אחולה
350	דאהריה	510	בוייזיה
410	עכברה	210	חיאם וליד
5770	צפת	310	דרבשיה
310	סמועי	220	גראבה
740	פרעים		ערב אל זוכייד
460	קבאעה	890	מלאחח
80	מרוס	20	בייטמון
840	ערב אל-זנגריה	260	אל מאניה

דרגות העיכור

תאריך	הכפר	מלא/חלקי	גורם הפכור	מגמת הפכור, הערות
18.1	מגר אל-חייט	מ.	פעולת תגובה שלנו	לסוריה, לאחר ששדדו עדר כבשים שלנו. לסוריה. לשווקא פוקא. חזרו אחרי תקופה קצרה.
"	מנצורת אל-חייט	"	"	"
12.2	שווקא	"	"	"
26.3	ח'צאץ	ח.		
29.3	חיאם אל-וליד	מ.	היו בפעולה נגד להבות.	לסוריה. חלק חזר אח"כ שוב. לגולן. ללבנון.
7.4	מ'אחל			
20.4	ערב אל זוכייד	מ.	עזיבה כללית של המוגרבים	הרבה נהרגו.
20.4	עלמאניה	מ.	פעולה שלנו	
21.4	חוסייניה	מ.	השפעת הפעולה בעלמאניה	
22.4	כראד אל-בקרה	מ.	השפעת " ופחד מפלישה	לסוריה חלק הצטרף לצבא הסורי.
22.4	כראד אל-גנמה	מ.	השפעת הפעולה. ופחד מפלישה.	לסוריה. חלק הצטרף לצבא הסורי.
30.4	מדאח'ל	מ.	לפני ההתקפה על כפר סולד.	לגולן. ידעו על ההתקפה וברחו לפני כן.
1.5	ערב עזיזיאת	מ.	ההתקפה על כפר סולד.	לבניאס. הצטרפו לכנופיות.
1.5	ח'יאם אל-וליד	מ.	"	לציאדה-סוריה. ברחו לגמרי לאחר שחזרו קודם לכן.
1.5	חמרה	מ.	התקפה על להבות והטרדה שלנו.	לסוריה, ולדרבסיה, השתתפו בהתקפה על להבות.
1.5	גוראבה	ח.	התקפה על להבות והטרדה שלנו.	לסוריה, ולדרבסיה, השתתפו בהתקפה על להבות.
1.5	מופתחרה	ח.	התקפה על להבות	בדרביסה חזרו אח"כ.
2.5	עין זיתון	מ.	השמדת הכפר ע"י	הרבה נהרגו.
2.5	בירה	מ.	"	"
2.5	קייסיה	ח.	הטרדה. איום לפעולה סובי	חזרו אח"כ.
3.5	הונין	מ.	ומעבר סירה.	
4.5	ערב אל-זנגריה	מ.	פחד מהתקפות שלנו	בלבנון.
4.5	ערב אל-קדיירה	מ.	פעולת סריקה שלנו	סוריה (?)
4.5	ערב אל-סמכיה	מ.	"	"
9.5	ג'אעונה	מ.	עם פרפורי צפת.	ראס אל אחמר. מעסינו בצפת הספיעו.
9.5	דייסום	מ.	רכוז כנופיות בסביבתם ופעולתנו	לבנון.
10.5	צפת	מ.	כבוס	בירות, דמסק, חוראן. הספעה מכרעת על הסביבה.
10.5	עכברה	מ.	רבים נהרגו.	
10.5	דאהריה	מ.	השפעת צפת (?)	
10.5	אבל אל-קמח	מ.	פחד מפליסה ונפילת צפת.	לבנון. חלק ברח בתחילת המאורעות.
11.5	חדיתא	מ.	השפעת נפילת צפת	סעסע - מחוץ למדינת ישראל.
11.5	זוק אל תחתאני	מ.	"	לבנון.
11.5	ח'אלצה	מ.	עם נפילת צפת בקסו	לעודסיה, לבנון. לפני כן הסכם. לא נענו. ברחו היה אתם הסכם ונסמך יפה.
11.5	בווייזיה	מ.	עם פכור חאלצה	לבנון. פחדו מפני שהם על קו תחבורה שלנו.
12.5	טמועי	מ.	ברחו גם הם.	
14.5	נאעמה	מ.	נפילת צפת.	לבנון. לפני כן נהלו מ"מ אך צפת הכריעה.
14.5	שווקא	מ.	"	לסוריה.

תאריך	הכסף	מלא/חלקי	גורם הפנוי	מגמת הפנוי. הערות.
16.5	מופתח'רה	מ.	הסיך פחד ועזב עם כולם.	בריחה זו היא סופית לאחר שחזרו מעם. ללבנון.
16.5	נבי יוסע	מ.	התקפה שלנו על המס.	יציאה סופית מאחר שחזרו בחלקם.
19.5	קייטיה	מ.	איום ופעולות לחיסה שלנו.	הספעת הפגזים חזקה. לסוריה.
21.5	זוק אל-פוקאני	מ.	לחיסה ופגזים שלנו.	ללבנון.
21.5	לזאזה	מ.	" שלנו.	חלק לביצות החולה.
24.5	מנטיה	מ.	" "	חלק לסוריה.
24.5	זאוויה	מ.	התקפה שלנו	ללבנון.
24.5	עמוקא תחתא	מ.	פעולה שלנו.	"
24.5	עמוקא פוקא	מ.	" "	לסוריה.
25.5	ח'צאץ	מ.	פעולת לחיסה, והספעת צפת.	חלק לביצות וחלק לסוריה.
25.5	מלאחה	מ.	אזהרות שלנו ולחיסה.	לסוריה.
25.5	מנצורה	מ.	פעולת לחיסה שלנו.	"
25.5	בייסמון	מ.	" "	לסוריה.
25.5	עבסיה	מ.	בריחת מנסורה, הספעת.	לדרבסיה.
25.5	דווארה	מ.	פעולת לחיסה.	כפר ידידותי, פחד, מפני סלא הופענו למו"מ.
25.5	צאלחיה	מ.	רצו מ"מ. לא הופענו פחדו.	ללבנון.
26.5	פרעם	מ.	התקפה שלנו עליהם	"
26.5	קבאעה	מ.	התקפה שלנו עליהם	" (?)
26.5	מרוס	מ.	" בסביבה.	" רצו לחזור ונסו לנהל מו"מ.
28.5	מאלכיה	מ.	כבוט שלנו	ללבנון.
28.5	קדם	מ.	הספעת כבוט מלכיה	
28.5	גראבה	מ.	פנוי הסופי.	

ב. נפת כנרת

האוכלוסין בכפרים בזמנים רגילים.

290	אל חמה	2,140	מגאר
550	חדתא	210	יאקוק
5,770	טבריה	380	אל סמכיה
	עדסיה	330	אל טאבגה
	סירין		גווייר אבו
510	מעד'ר	1,240	סוסה
3,660	צמח	550	עילבון
	ערב צופ'יה	240	מג'דל
410	חרבת אל-קדיס	1,870	ערב אל-מואסי
		540	בועיינה
		320	נמרין
		1,190	חסיין
		2,350	לוביה
		770	סג'רה
		490	אל מנארה
			ערב נאצר אל-
		90	דין
		480	כפר סבת
		290	סמרה ונוקייב
		660	כפר כמא
		920	עובידיה
		720	עולם

דרגות הפיננסי

תאריך	הכפר	מלא/חלקי	גורם הפנמי	מגמת הפנמי	הערות
22.12	טבריה	-	פחד	מאזור הספר לאזורים פנימיים.	
1.2.48	צמח	ח.	מתיחות משום שהיא בצומת דרכים.	מפנים בעיקר עשירים, נשים וילדים. עד הפנמי המחלט 50% יצאו. לסביבות נצרת.	
5.3	עובידיה	מ.	פחד מפני היותם מוקפים יהודים.	בהיותם פרסים. חלק גדול לפרס והשאר לעבה"י.	
15.3	עדסיה	מ.	צו ממסלת עבה"י	סביבות נצרת ועבה"י.	
6.4	טירין	מ.	צו מוצ"ע	" " "	
6.4	עולם	מ.	" "	" " "	
6.4	חדתא	מ.	" "	" " "	
6.4	מעדר	מ.	" "	" " "	
15.4	צמח	מ.	פחד בשמעם מהפעולה לכפרי הגבול בעבה"י.	בדויים.	
18.4	טבריה	מ.	בטבריה. פעולות שלנו. חסר מנהיגים במקום. העשירים ברחו קדם.	נצרת, לוביה, אל חמה סוריה, עבה"י לבנון.	
19.4	ערב אל צוביח	מ.	השפעת טבריה.	לעין מאהל. יורדים לעתים לעבד שדות.	
21.4	אל-סמרה ואל-נוקיב	מ.	השפעת טבריה	להרי סוריה. הכפר - אריסים. מוצאם סורי. ללוביה ולצמח	
21.4	חרבת-אלקדיס		" "	נצרת	
21.4	גוריר אבו סוטא	ח.	" "	לעבה"י. הזרים לא נתנו לכלם לעזוב.	
21.4	סג'רה הערבית	ח.	" "	לעבה"י. העברו ע"י באוסו כוסיים.	
21.4	צמח	ח.	התקפה שלנו על צמח.		
22.4	מג'דל	מ.	התקפה שלנו. ההפעת טבריה וצמח.		
22.4	כפר סבת	מ.	השפעת טבריה וצמח.		
23.4	נאצר אל-דין	מ.	הופעת כנופיה במקום.	לוביה וסביבתה.	
28.4	צמח	מ.	כנוס המסורה נפילת טבריה הספיעה מאד.	אל חמה עבה"י.	
28.4	אבו-סוטא	מ.	נפילת צמח.	להרים בסביבה.	
1.5	אל-טאכגה	מ.	השפעת צמח	לסוריה ולצפת.	
6.5	סג'רה הערבית	מ.	התקפה שלנו.	לסביבות נצרת.	

ג. נפת גלברע

האוכלוסין בכפרים בזמנים רגילים.

250	נעורה	450	קומי
700	כפרה	500	סולם
150	יובלה	120	לאחי
600	מורצץ	200	נין
400	דנא	600	אנדור
500	בירה	70	תמרה
600	כוכב אל-הוא	400	כפר מצר
1000	ערב אל בסאתוה	200	טירה חרב
		450	טייבה

500	סאמריה	700	{ ערב אל-כואטי
250	ג' בול		{ כפר בוראנה
1300	זרעין	300	חמידיה
700	נוריס	5000	בית סאן
350	מזאר	500	ערב זינאטי
350	צנדלה	600	{ ערב ערידה
120	תל-אל-סוק		{ ערב צפה
	ערב אל	400	ערב ח'ונייזיר
200	סאח'נה	350	פרוואנה

דגרת הפינרי.

תאריך	הכפר	מלא/חלקי	גורם הפינרי	מגמת הפינרי. הערות.
30.3	קומי	מ.	בדוד בין יהודים	לכית סאן. נצרת
30.3	כואטי	מ.	חסר תחבורה ועבודה.	ועבה"י.
15.4	סירה	מ.	פעולה קלה. כתגובה	לעבה"י בדואים.
1.5	בית סאן	ח.	עצה יהודית ידידותית	למסולס לעבה"י.
1.5	ג' בול	ח.	פחד והספעת חיפה	פחד
1.5	חמידיה	ח.	" קרבה ליהודים	
1.5	זרעין	ח.	התקפות שלנו כגורם.	
11.5	פרוואנה	מ.	פעולה שלנו.	למסולס
12.5	בית-סאן	מ.	כבוס. פחד. הספעת	הפנוי נמסך עד 22.5
12.5	חמידיה	מ.	חיפה.	
12.5	סמריה	ח.	נפילת בית סאן.	לעבה"י למסולס (עראבה).
16.5	כוכב אל-הורא	מ.	הספעת פרוואנה	למסולס.
16.5	כפרה	מ.	כבוס הכפר על ידינו	לעבה"י
16.5	יבלה	מ.	הספעת כבוס קאוקב	" ולמסולס.
16.5	מורצץ	מ.	הספעת פעולת "	לעבה"י.
16.5	דנא	מ.	" "	"
16.5	בירה	מ.	" "	"
16.5	ערב בסאתורה	מ.	" "	"
16.5	ערב אל סאח'נה	מ.	בגלל התקפה על סירת	
			צבי. פחדו להסאר	
			במקום קרוב ליהודים.	
			פעולות הסרדה זרזו. עלו לגלבו.	
18.5	ג' בול	מ.	הספעת פעולתנו	
20.5	סולס	מ.	בקאוקב.	לעבה"י (?)
20.5	דחי	מ.	אנטי הזועבייה	
20.5		מ.	ערביי חסות.	לנצרת.
20.5		מ.	מינו עם קבלתם	
20.5	נין	מ.	מכתבי איום	לנצרת.
20.5	תמרה	מ.	מהכנופיות. ועם.	"
20.5	כפר מצר	מ.	בוא. זרים לסביבתם	"
20.5	סירה חרב	מ.	פחדו סיתפסו כפריהם	
20.5	סייבה	מ.	ע"י הזרים.	
20.5	נעורה	מ.	"	
20.5	חונייזיר	מ.	בית סאן וחזית גסר	לגלבו.
20.5	ערב צפה	מ.	" " " "	לעבה"י מוצאם מעבה"י.
20.5	ערב ערידה	מ.	" " " "	"
20.5	ערב זינאטי	מ.	" " " "	"
24.5	אנדור	מ.	" " " "	לסביבות נצרת.
27.5	סמריה	מ.	פעולה שלנו בכפר.	למסולס
28.5	דנא	מ.	הודעה שלנו להסתלק	
28.5	זרעין	מ.	כבוס	
30.5	מזאר	מ.	"	
31.5	צנדלה	מ.	כבוס מזאר הספיע.	

ד. נפת יזרעאל.

האוכלוסין בזמנים רגילים.

	נצרת	14.200	גוביה פוקא	
	צפורי	4.330	גוביה תחתא	
1.260	כפר מנדה	1.260	נגנגרה	
720	רומאנה	880	אבו שוסא	
140	כפר כנא	1.960	קירה	
1450	ריינה	1.200	אום אל-זינאת	
340	משהד	660	ריחאניה	
310	עילוט	1310	דאליה אל-רוחא	
110	מעלול	690	בוטימאת	
290	יפיע	1.400	ח'וביזה	
530	אכטאל	1.000	אום אל-שף	
4.000	דבוריה	1.290	אום אל-פחם	
	עין מאהל	1040	ערב אל-זבידאת	
	סג'רה (בנפת כנרת)		ערב אל ח'לף	
	לד אל-עוודין	.710	ערב אל-סעדיה	
	עין אל-מנסי	100	ערב אל-קעביה	
	לג'ון	600	ערב אל-חג'יראת	200
	ג'נין	3850	ערב אל ג'ואמיס	150
	זבוכה	560	ערב אל-מזאריב	100
	ערב צופצאפי	150	ערב אל-גזאליף	
	ערב חודידין	920	ערב זבייח	1.500
	כפרין	260	ערב סעאידה	
	וולדהיים	1.600	בית לחם	8.800
	מג'ידל			

דוגרות הפינר.

תאריך	הכפר	מלא/חלקי	גורם הפינר	מגמת הפינר	הערות
	סג'רה	מ.	התקפה שלנו	נצרת, סורעאן, עין מאהל.	
	לד אל עוודין	מ.	השפעת משמר העמק.	למשולש. ניסיון לחזור וגורשו.	
	עין-אל-מנסי	מ.	התקפה שלנו	למשולש.	
	לג'ון	מ.	" "	"	
	ג'נין	מ.	" "	"	היה מרכז פליטה רציני.
	רומאנה	מ.	פחד מהתקפות	למשולש.	
	זבוכה	מ.	" "	"	
	גוביה פוקא	מ.	התקפה שלנו	"	
	גוביה תחתא	מ.	" "	"	
	אבו-שושא	מ.	" "	"	
	קירה	מ.	פחד והשפעת ההתקפות	לעבה"י.	
	אום-אל-זינאת	מ.	בסביבה.	לכרמל ואום אל-פחם.	
	ריחאניה	מ.	התקפה שלנו.	" " " "	
	דאליה אל-רוחא	מ.	פחד	למשולש	
	בוטימאת	מ.	"	לאום אל פחם.	
	ח'וביזה	מ.	"	" " "	
	ערב זבידאת	מ.	מאורעות רמת יוחנן	אדמות צפורי.	
16.4	ערב ח'לף	מ.	" "	" "	
	ערב סעאידה	מ.	" "	" "	
	ערב מזאריב	ח.	חטאות		
	ערב זבוכה	ח.	התקפה שלנו.	סורעאן, נצרת, כרמל.	
	ערב סעידה	מ.	מאורעות משמר העמק.	לכרמל.	
	ערב חג'יראת	מ.	רמת יוחנן.	לצפורי.	
9.2	ערב צופצאפי	מ.	"	לאבו שוסא למנסי.	
9.2	ערב חודידין	מ.	"	" " "	
	נגנגיה	מ.			
	כפרין	מ.			

ה. נפת חיפה והגליל המערבי

האוכלוסין בנפה בזמנים רגילים.

1140	מנשיה	3950	שפרעם
820	סומיריה	4500	בלד אל-שייך
2050	אל-זיב	71200	חיפה
3140	אל-בצה	460	אל-מזרעה
860	אום-אל-פרג'		ארד אל-סרים
3070	נהר	610	יאג'ור
1930	עמקא	740	גוויסיה
1130	כוויכאת	870	פורידיס
340	דאמון	15000	עכו
590	שייך דאוד	2410	עין גזאל
380	כפר לאם	2970	איג'זם
380	עין חוד	520	אקרת
1270	ג' בע	320	כסייר
		1800	אעבלין
		1640	כאברי
		1470	אום-אל-זינאת

דרגות הפיכרי

תאריך	הכפר	חלקי/מלא	גורם הפכרי	מקומות הפכרי	הערות
7.1	בלד אל-שייך	ח.	מקרה בתי הזקוק	למשולש ולעכו.	
7.1	חואסה	ח.	" " "	" "	
3.2	חיפה	ח.	חסס מפני הבאות	סוריה ולבנון. פכרי	
6.2	מזרעה	מ.	מוקפת יהודים.	עסירים בעיקר.	
12.2	ארד אל-סרים	מ.	הופעת כח זר	מעטים נטארו בחסות	
18.2	יאג'ור	ח.		הגנרל מק-מילן.	
18.2	חיפה	ח.		לספרעם.	
15.3	ערב גוויסיה	ח.	חסס לילדים.	ללבנון. פעולה של חכים.	
4.4	חואסה	רבים.	הספעת חיפה	לדאמון ולסביבה.	
4.4	גאכסיה.	ח.			
18.4	יגור	רבים	הופעת מוחמד מחמוד למסולס, לכברי, ולעכו.		
20.4	ספרעם	ח.	מפלת הדרוזים ברמת יוחנן.		
22.4	סירה	ח.	הופעת זרים	לנצרת.	
22.4	חיפה	רובם	פעולת כבוס חיפה	ללבנון, סוריה, עכו,	
24.4	ריידיס	רבים	פקודה מהצבא הערבי לפנות ילדים ונשים.	למסולס לטנטורה.	
25.4	עכו	עסירים	הספעת פעולת חיפה	לכפרי הגבול, ללבנון.	
25.4	אל-שייך	כלם	" " "	" " "	
25.4	חואסה	מ.	" " "	" " "	
25.4	יאג'ור	מ.	" " "	" " "	
25.4	עין גזאל	ח.	" " "	" " "	
25.4	אג'זם	ח.	" " "	למסולס.	
26.4	אקרת	ח.	סמועה על סירה ליחיעם.	צפונה לגבול.	
27.4	כסייר	ח.	הספעת חיפה	צפונה.	
1.5	עכו	רבים	" "		
2.5	עבלין	כלם		לסעסע ולסעב.	
3.5	סירה	רבים	הופעת זרים.	מרכז לזרים.	
5.5	כאברי	כלם	חסס מתגמול אחרי ההתקפה על אהוד.	לבנון לצפון.	
6.5	עכו	רבים	הטרדה ומגפת שפוס.	לחיפה, לעבה"י לסוריה.	

7. גליל התיכון ונפת יפא

האוכלוסין בנפת בזמנים רגילים

20	פרדסיה	1650	שנזורה
	ערב אל-נוציראת	870	פרדיס
3440	טירה	1880	צבארין
1660	קלנסווה	1390	צנדיאנה
	ערב אל-רומיילאת	480	אום-אל-שוף
	(ע"י המעטיל)	320	ברייקה
	סידנא עלי	690	ערב גווארנה
1020	ג'ליל	750	קניר
1370	כפר סבא	1510	כפר קרע
300	ביאר עדס		ערב תורפמאן
2000	סייך מונס		ערב אל-ברה
		1240	קיסריה
1900	ערב איבו כטכ	260	ווד. עארה
800	ערב סאלמה		צ'רקס
650	מסכה	620	דמאריה
994	חר' עזון	340	ערב סוקרא
190	מיר	910	ערב נופיעאת
1360	פג'ה	890	עארה
	ערב אל-גראמלה	370	חר' לפה
6560	יהודיה	280	חר' פנשיה
2000	כפר עאנה	1440	ערב חוארת
1240	טאכיה	1050	אום ח'אלד
1600	ח'ייריה	500	חר' בית-ליד
2050	גמאסין	7610	טלמה

דרגות הפברי

תאריך	הכפר	חלק/מלא	גורם הפנוי.	מקומות הפנוי. הערות.
21.12	ח'רבת עזון	ח.		לכפר עזון. וסייך מונס הכפר הראסון למפנים בסביבה זו. ג'מאסין.
25.12	טומייל	כלם	פחד	
31.12	ערב בלאונה	כלם		
7.1	ג'מאסין	רבים		
12.1	קיסריה	התחלה		
31.1	ערב אבו רזק	כלם		
3.2	ערב אל-נוציראת	כלם		
3.2	סידנא עלי	כלם		פעולות שלנו לטייבה ילקלנסווה. הכפר ריק. קלקיליה וטריגתה. בכפר תפוט ע"י כוחותינו לכפר קאטם ולהרים. הכפר ריק. בפקודת הכנופיות. לכפר קאטם. קצב הפנוי הדבר מסוד.
3.2	כפר מיר	כלם		פעולות תגובה של לערב אבו פטכ. הכפר ריק הפורסים.
8.2	ג'ראמלה	ח.		
9.2	קיסריה	ח.		
11.2	ערב סודכי	כלם		
11.2	ח'רבת עזון	כלם		
15.2	ערב תורכמאן	כלם		
15.2	קיסריה	כלם		
15.2	כפר מיר	-		פחד ופעולות. לכפר עזון. פחד מפני פעולות מנסי וואד. אלמוה. איבה שלנו נכבס ע"י כוחותינו. שנזורה. חיפה. הכפר ריק. חלק חזר.

אריך	הכפר	חלק/מלא	גורם הפנוי.	מקומות הפנוי.	הערות.
15.	ערב אל-רומיילאת (ע"י המעפיל)	מ.	פחד כללי ופעולת לחט שלנו.	להרים ולבורג'.	
15.	ערב אל-רומיילאת (ע"י נתניה)	ח.	פחד כללי ופעולת לחט שלנו.	להרים ולבורג'.	150 ב- 5.4
15.	ערב אל-רומיילאת (ע"י קדימה)	מ.	פחד כללי ופעולת לחט שלנו.	להרים ולבורג'.	
15.	ערב חווטאת.	מ.	פחד כללי.	להרים בין טייבה וארתאח.	
17.	ד'קאבה	כלם	הופעת זרים למקום.		
17.	פיג'ה	ח.	לאחר פעולת אצ"ל.		
25.	ערב חג'אזי	כלם			
27.	ואדי עארה	כלם	לאחר התקפה על מענית	ערערה, יעבד. תפוס ע"י כוחותינו.	
6.	בורייכה	כלם			
15.	ערב מהדוו	כלם	פחד תגובה לאחר הנחת מוקס ערבי בטביכתם.	לטול כרם. הכפר ריק.	
15.	ערב חוארת	כלם	אחר פגיעה שלנו בתחבורה הערבית ליד הכפר.	קאקון באקה אל גרביה הכפר ריק. לגאטם.	
17.	ג'מאסין	רובם	פחד כללי.		
20.	אום ח'אלד	כלם	נמצאים בישוב יהודי ופחדו ממנו ומפעולות איבה.	טול כרם. תפוס ע"י כוחותינו.	
20.	ח'רבת בית-ליד	התחלה	לאחר פגיעה שלנו בתחבורה הערבית.	לבית ליד. כפר ריק.	
23.	ערב אל-קוז	כלם		ללוד.	
30.	ערב אבו כטב	כלם	לאחר פעולת הפורסים בסייך מונס.	חריס.	
30.	סייך מונס	כלם	לאחר פעולת חטיפה ע"י הפורסים.	קלקליה; חו"ל. ברחו עם ערב אבו כטב.	
30.	ערב סוואלמה	כלם	הספעת הפורסים בסייך מונס.	חריס.	
30.	ערב אל-נופייאח	כלם		לצ'רקס.	
1.	ג'ראמלה	כלם	פחד כללי.	מג'דל כפר קאטם. יט ובאים לעבוד ביום.	
3.	ערב עמריר	כלם	לאחר סוד ורצח שנעשה ע"י הפורסים.	לסביבות קלקליה וג'לג'וליה. המקום ריק.	
3.	ערב אל הוק	כלם	לאחר סוד ורצח שנעשה ע"י הפורסים.	טייבה טירה. חלק חזר לטירתו בנגב.	
3.	ערב אל קאלק	כלם	סוד בקר ע"י אצ"ל. וקסיי תחבורה.	טירה ולמסולס. הכפר ריק.	
3.	ג'ליל	כלם	הספעת הפורסים ופעולתם בסייך מונס.	קלקילה וטירה. תפוס ע"י כוחותינו.	
3.	ח'רבת עזון	סוף	סוף הפנוי. לפי דרישת ההגנה.	לכפר עזון. תפוס ע"י כוחותינו.	
5.	קניר	ח.	התחלת הפנוי פחד מפני פעולותינו.	סביבות גנין.	
5.	ח'רבת בית-ליד	כלם	פחד. תחבורה.	לבית ליד.	
10.	ערב פוקרא	כלם	קבלו פקודה לפנות-מ"הגבה"	באקה אל-גרבה, גית' הכפר ריק.	
10.	ערב אל-נופייאח	כלם	קבלו פקודה לפנות-מ"הגבה"	באקה אל-גרבה, גית' הכפר ריק.	
10.	בטאריה	כלם	קבלו פקודה לפנות-מ"הגבה"	באקה אל-גרבה, גית' הכפר ריק.	
12.	ביאר עדס	כלם	פעולות שלנו בטביכה.	גלגיליה וטביבותיה. תפוס ע"י כוחותינו.	
15.	צ'רקס	כלם	קבלו פקודה לעזוב-מ"הגבה"	וודי אל מויה, בקה גרביה גית' הכפר ריק.	
15.	חר' זלפה	כלם	הספעת טביכה.	עתיל, זיתא. לפי הסכם למפרע בינם לבינינו.	

מקומות הפנוי. הערות.	גורם הפנוי.	חלק/מלא	הכפר	גריף
לפי הסכם למפרע בינם לבינינו.	הספעת סביבה.	כלם	חר' מנסייה	15.
טירה קלקיליה. תפוס ע"י כוחותינו.	לפי פקודת ההגנה	כלם	מסכה	15.
פחד מפני פעולות איבה לטרקס ולטנטורה. עין גזאל, אגזים. הכפר ריק.	פחד מפני פעולות איבה לטרקס ולטנטורה. עין גזאל, אגזים. הכפר ריק.	כלם כלם	אבו-זוריק ערב אל-ברה	15. 17.
רמלה לוד.		ח. כלם.	כפר עאנה סואלמה	17. 20.
נכבסה ע"י כוחותינו. רמלה, לוד והסביבה. תפוס ע"י כוחותינו.	נכבסה ע"י כוחותינו. רמלה, לוד והסביבה. תפוס ע"י כוחותינו.	כלם	סאכיה.	25.
נכבסה ע"י כוחותינו. רמלה, לוד והסביבה. תפוס ע"י כוחותינו.	נכבסה ע"י כוחותינו. רמלה, לוד והסביבה. תפוס ע"י כוחותינו.	כלם	ח' ייריה	25.
נכבסה ע"י כוחותינו. רמלה, לוד והסביבה. תפוס ע"י כוחותינו.	נכבסה ע"י כוחותינו. רמלה, לוד והסביבה. תפוס ע"י כוחותינו.	כלם	טלמה.	25.
נכבסה ע"י כוחותינו. רמלה, לוד והסביבה. תפוס ע"י כוחותינו.	נכבסה ע"י כוחותינו. רמלה, לוד והסביבה. תפוס ע"י כוחותינו.	כלם	כפר עאנה	25.
הספעת הסביבה - עודדה. סביבות גנין. הכפר הרוס פחד.	הספעת הסביבה - עודדה. סביבות גנין. הכפר הרוס פחד.	סוף	קניר	25.
אחרי כיבוש ח' ייריה. הטרדות היהודים. יהודיה לוד רמלה. לצינדיאנה.	אחרי כיבוש ח' ייריה. הטרדות היהודים. יהודיה לוד רמלה. לצינדיאנה.	כלם	בית דג'ן	25.
פחד. פחד מפעולות.	פחד. פחד מפעולות.	כלם כלם	ברייכה צ'רקס	26. 26.
לבאן, סוקבא, אלמנאר, יהודיה לוד, ג'מאסין וסייך מובט.	לאחר התספחה שלנו. הטרדות היהודים. הספעת יפו. פחד סערבים ינקמו בהיותם נוטים ליהודים. נכבסה ע"י אצ"ל.	כלם כלם ח. ח.	רנתיה יאזור צנדיאנה יהודיה	28. 1. 2. 4.
רמלה לוד והסביבה. תפוסה ע"י אצ"ל. הגברים עדיין במקום. הספעת החתקפה על קניר. ענין רומנה. חלקם נמצאים - נכבסה.	רמלה לוד והסביבה. תפוסה ע"י אצ"ל. הגברים עדיין במקום. הספעת החתקפה על קניר. ענין רומנה. חלקם נמצאים - נכבסה.	ח. כלם	טירה (קאקון) בורייכה	4. 5.
פנוי נסים וילדים. התקפה שלנו עליהם.	פנוי נסים וילדים. התקפה שלנו עליהם.	ח. כלם	טנטורה כפר קרע	6. 8.
הספעת התקפתנו על כפר ערעה, עין טלחה. הכפר ריק. מגדל, כפר קאטס. ביום באים לעבוד.	הספעת התקפתנו על כפר ערעה, עין טלחה. הכפר ריק. מגדל, כפר קאטס. ביום באים לעבוד.	כלם	עאנה	8.
ערעה יעבד. תפוס ע"י אצ"ל. ערעה יעבד. תפוס ע"י אצ"ל. רומאנה או ט אל-פחם. תפוס ע"י אצ"ל. היה מרכז קליטה והפך למקום בריחה.	כבוש ע"י אצ"ל נכבס ע"י אצ"ל נכבס ע"י אצ"ל נסים וילדים	כלם כלם כלם ח.	ערב אל-ג'ראמלה צבאריין צנדיאנה אום-אל-סוף	10. 14. 14. 14.
הספעת הפרזות המדינה היהודית.	הספעת הפרזות המדינה היהודית.	כלם	קלקיליה	14.
סביבות קלקיליה. תפוס ע"י כוחותינו.	נכבס ע"י כוחותינו.	כלם	ערב ג'לאד	15.
להריים. הסרידיים - עזבו לחיסה.	לחץ שלנו - פעולת לחיסה.	כלם (סוף)	כפר סכא	15.
לאחר פעולות הטרדה שלנו. פעולת הטרדה שלנו.	לאחר פעולות הטרדה שלנו. פעולת הטרדה שלנו.	כלם כלם	פיג'ה	15.
נכבס ע"י כוחותינו. כלם בשבי. במקומם. כוחות סלנו בכפר	נכבס ע"י כוחותינו.	כלם	קלקיליה חבלה טנטורה	19. 20. 21.

ז. הדרום והנגב

האוכלוסין בזמנים רגילים

100	אל-מנצורה	4000	בריר
430	ערב סוכרייר	1500	{ חוליקאת
1070	יאסור		{ כוכבה
1030	סואפיר גרביה	600	נג'ד
680	סואפיר סמליה	1200	סומטום
1130	ג'ולט	150	ג'מאמה
710	בטאני סרקי	1100	{ מוחרקה
980	ברקה		{ כופחה
3010	בית דראס	800	הוג'
	ערב סטריה	1060	בית-טימה
	(אבו חטב)		צרפנד אל
2270	נעאנה	1130	ח'ראב
950	אבו סוסה	1770	ואדי חנין
230	ציידון		ספין
300	חולדה		ערב סטריה (אבו סורייריח)
360	דייר מוחייזין	1550	ערב רובין
600	בית ג'יז	1870	קוביבה
2160	אל-קבאב	2600	זרנוגה
310	סחמה	5920	יבנה
4000	בריר	950	ביר סלים
		2710	עאקר
		1900	מגאר
		1770	בסיט
		1320	קטרה

דרגות הפנרי

תאריך	הכפר	חלק/מלא	גורם הפנרי	מקומות הפנרי. הערות.
12.5	בריר	מ.	פעולה סלנו.	ברובם למגדל, ואחרים:
12.5	חוליקאת	מ.	הספעת פנוי בריר.	בית לאהייה נזלה חרביה
12.5	כוכבה	מ.	הספעת פנוי בריר.	נזלה חרביה, בית לאהייה, מגדל.
12.5	נג'ד	מ.	אולטימטום סלנו.	נזלה חרביה, בית לאהייה, מגדל.
12.5	סומטום	מ.	אולטימטום סלנו.	במסך הזמן חזרו קצת.
12.5	ג'מאמה	מ.	פעולה סלנו.	נזלה חרביה, בית לאהייה, מגדל.
22.5	מוחרקה	מ.	פעולה סלנו.	במסך הזמן חזרו קצת.
25.5	כופחה	מ.	פעולה סלנו.	נזלה חרביה, בית לאהייה, מגדל.
28.5	הוג'	מ.	אולטימטום.	נזלה חרביה, בית לאהייה, מגדל.
29.5	בית-טימה	מ.	פעולה סלנו.	במסך הזמן חזרו קצת.

תאריך	ה כ פ ר	מלא חלקי	גורם הפנוי	מגמת הפנוי	הערות
20.4.48	צרפנד אל-חראב	מ. פחד, מוקפים	רמלה, לוד	מסירת מסטרת ראס"ל לידינו.	
17.4.48	ואדי חנין	"	פצוץ מפקדת חסן טלמה	" "	
9.5.48	ספון	"	כבוס מחנה באר יעקב	" "	
9.5.48	ערב אבו פאדל	"	" " " "	קוביבה, יבנה	
9.5.48	ערב סטריה (חמידה)	"	באר סבע		
1.6.58	ערב רובין	"	גורסו מהמקום כתוצאה מפעולתנו	לחולות החוף דרומה מיבנה	
27.5.48	קוביבה	"	פעולה שלנו, גרוס	חולות יבנה - אסדוד	
27.5.48	זרנוגה	"	כבוס וגרוס	יבנה ואסדוד	
4.6.48	יבנה	"	" "	ליטובי הדרום עד עזה	כל תושבי הכפרים יבנה, זרנוגה, קוב. ירדו דרומה עד עזה עם כבוס המקום מות הנ"ל.
9.5.48	ביר טלים	"	התקפת על בית היתומים	רמלה - לוד	
6.5.48	עאקר	ח.	פעולה שלנו, כבוס	מראר, בטיט, יבנה, רמלה	חלק נסאר בכפר (נסיים זקנים וילדים).
18.5.48	מגאר	מ.	כבוס	יבנה - אסדוד, עזה ח.י.	
13.5.48	בטיט	"	"	מראר, יבנה, עזה והסביבה	
17.5.48	קטרה	"	"	מסמיה	היה כפר חסות עד המצרים לסביבת אסדוד
20.4.48	אל מנצורה	"	"	הכפר נחרב כליל	
25.1.48	ערב טוכריר (אבו סויריח)	"	"	דרומה לחולות ולעזה	
11.6.48	יאסור	"	"		
18.5.48	טואפיר גרבי	"	כרחו עם התקרבות החזית חמאסה		
18.5.48	טואפיר סמליה	"	" " " "	"	
11.6.48	ג'וליס	"	כבוס		

תאריך	הכפ"י	מלא חלק	גורם הפנוי	מגמת הפנוי	הערות
13.5.48	בטאני סרקי	מ.	כבוס	אסדוד חמאמה	
13.5.48	ברקה	"	"	חמאמה אסדוד	
11.5.48	בית דראט	"	"	" "	
9.5.48	ערב סטריה אבו חטב	"	ברחו בגלל פעולות צבאיות בסביבה	חולות יבנה	
14.5.48	נעאנה	"		חלק לרמלה וחלק לקזאזה. היה כפר חסות לאחר שנכנע נעזב ב- 10.6	
20.5.48	אבו סוסה	"	כבוס		
20.1.48	ציידון	"	הכפר נעזב		
21.4.48	חולדה	"	כבוס		
20.4.48	דיר מוחייזין	"	"		
20.4.48	בית ג'יז	"	"		
	בית סוסיין	"	"		
	אל קבאב	"	"		
14.5.48	סחמה	"	פעולות בסביבה	הכפר נעזב	

ח. אזור ירושלים

האוכלוסין בזמנים רגילים

100	קסטל	2730	ליפתא
600	טאריס	200	קלנדיה
560	בדו	1510	בית צפאפה
210	נבי סמואל	1130	אל-עזריה
2960	אל-טור	2070	אבו-דיס
1700	בית חנינה	2590	בית-טאחור
200	ג'דיירה	9140	בית לחם
630	בית נבאללה	3740	בית ג'אלא
890	אל-ג'יב	3210	יריחו
300	רפאת	780	עיסאוויה
810	טועפאט	650	דייר יאסין
500	דייר מוחייסין	3390	עין כארם
600	בית-ג'יז	970	קאלונייה
510	בית טוריק	880	בית אכטא
350	דייר איוב	2070	מאלחה
		5180	ראמאללה

דרגות הפנרי

מקומות הפנרי. הערות.	גורם הפנרי.	חלק/מלא	הכפר	תאריך
למאלחה.		ח.	ליפתא	31.12
		כלם	רוממה הערבית	1.1
למאלחה.		כלם	ליפתא עילית	1.1
למצריס ללבנון.		רבים	ירוסלים-קסטון	2.1
		כלם	קלנדיה	4.1
למצריס ללבנון.		רבים	ירוסלים-קסטון	5.1
		רבים מאד	ירוסלים-סייך ג'ראח	8.1
בית נבאללה. ראמאללה.		כלם	ירוסלים - סנלר	9.1
		רבים מאד	ירוסלים - מוצראלה	11.1
		ח.	בית צפאפה	13.1
		ח.	ירוסלים-סייך בדו	18.1
לכוון חברון בעקר.		רבים	עזריה	27.1
" " "		רבים	אבו-דיס	27.1
" " "		רבים	בית - טאחור	27.1
" " "		רבים	בית-צפאפה	27.1
ליריחו ולעבד הירדן		חלק קטן	בית - לחם	1.2
" " "		"	בית ג'אלה	1.2
		כלם	ירוסלים-ליד תלפידת	4.2
	פעולת תעמולה סלנו.	כלם	ירוסלים-סאלביה	12.2
במקום זרים.		כלם	בית-צפאפה	14.2
לעבר הירדן.		מעט	יריחו	16.2
לסביבה הקרובה.	מקבתם ליהודיה	כלם	עיסאוויה	27.2
ללבנון בעיקר	עסירים, נסים ילדים		ירוסלים	8.3
	כלם		קלנדיה	8.3
לאחר שהסתלקו לסביבה	חזרו		עיסאוויה	22.3
קבלו פקודה מהו"ע	כלם		עיסאוויה	30.3
להסתלק				
	כלם		ירוסלים-מוצרארה	1.4
נהרגו רובם	פעולה של פורסים	כלם	זיר - יאסין	9.4
מלחה, בית-גלה ראמ-אללה		כלם	עין-כארם	10.4
	נסים וילדים		קאלונייה	10.4
	כלם		בית אכטא	15.4

תאריך	הכפר	חלק/מלא	גורם הפנוי.	מקומות הפנוי.	הערות.
18.4	דייר אבו טור	כלם	הספעת דיר יאסין		
21.4	מאלחה	ח.	" "	" "	
21.4	עין-כארם	ח.	והופעת זרים.		
28.4	ראם-אללה	חלק קטן	בסים וילדים		
28.4	ירוסלים	חלק קטן	והופעת זרים.		
3.5	קסטל	כלם	לביית לחם.		
3.5	קאלוניה	כלם	לביית לחם		
3.5	טאריס	כלם	כבוט סלנו. פתיחת חדרך		
3.5	בדו	כלם	" "	" "	
3.5	בית אכסא	כלם	" "	" "	
3.5	נבי סמואל	כלם	" "	" "	
3.5	אבו דים	ח.	נסיים וילדים בלבד.		
3.5	אבו-טור	ח.	" "	" "	
3.5	עזריה	ח.	הופעות זרים רבים.		
6.5	מאלחה	ח.	לביית לחם		
6.5	ירוסלים-דרום	כלם	למוסדות נוצריים בעיר		
9.5	ירוסלים - עתיקה	רבים	עתיקה ובית לחם.		
11.5	ירוסלים - עתיקה	רבים	מוסלמים הולכים לכפרי		
11.5	בית-איכסא	כלם	חברו נים חוזרים לעירם		
13.5	ג'ודריה	כלם	פעולה סלנו		
13.5	בית - חנינה	כלם	הוראה מהלגיון לפנות המקום דרום כבטיט.		
13.5	בית - נבאללה	כלם	" "	" "	
13.5	אל-ג'יב	כלם	" "	" "	
13.5	רפאת	כלם	" "	" "	
13.5	סועפאת	כלם	" "	" "	
15.5	ירוסלים-נוצריים	רבים	לביית לחם.		
21.5	ירוסלים - עתיקה	רבים			
29.5	דיר-מוחייסן	כלם	פעולה סלנו.		
29.5	בית ג'יז	כלם	" "	" "	
?	בית סוריפ	"	" "	" "	
?	דייר איוב	"	" "	" "	
29.5	ירוסלים מחוץ לחומהכלם		נכבסה על ידינו		
30.5	ירוסלים עתיקה	רבים	עם הקרבות החריפים.		